

Doplnok ku Školskému vzdelávaciemu programu Základnej školy s MŠ Kamienka

schválený na zasadnutí pedagogickej rady dňa 13.11.2017

Implementácia finančnej gramotnosti v primárnom a nižšom strednom vzdelaní ZŠ s platnosťou od 1. 9. 2017

Doplnok spracovaný na základe:

- **národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1.2** pod číslom 2017-1053/10961:12-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2017, začínajúc prvým ročníkom;
- **Metodiky pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov základných škôl a stredných škôl** - Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 22. augusta 2014 pod číslom 2014-11498/40322:5-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2014.

Národný štandard finančnej gramotnosti určuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

V rámci jednotlivých vyučovacích hodín sa učitelia budú snažiť sprostredkovať žiakom základné poznatky, rozvíjať v nich zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Žiaci budú vedení k tomu, aby vedeli posúdiť význam trvalých životných hodnôt, zvážiť vplyv peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb, aby vedeli používať spoľahlivé informácie a rozhodovacie procesy pri osobných financiách, rozumeli a orientovali sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny, vedeli vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu, v rámci možností dokázali organizovať osobné financie a používali rozpočet na riadenie hotovosti, orientovali sa v problematike udržania výhodnosti, požičiavania za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu, vedeli aplikovať rôzne finančné stratégie (veku primerané), ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi, používali primerané stratégie riadenia rizík.

Ciele finančnej gramotnosti budú napĺňané aplikáciou vhodných metód a foriem práce – práca s informačnými zdrojmi, brainstorming, diskusie, problémové metódy, situačné a rolové hry, besedy, pojmové mapy a pod. Žiaci sú zoznamovaní s ekonomickými problémami spoločnosti a aktívne zapájaní do práce na hodine. Využívaná bude tvorba projektov, v ktorých sa uplatňuje finančná gramotnosť. Projekty budú umiestnené na nástenkách v škole, prípadne prezentované i počas jednotlivých vyučovacích hodín (najmä počas hodín matematiky, prvouky, vlastivedy, občianskej náuky a etickej výchovy), čím vplývajú aj na ostatných žiakov. Žiaci sa budú sami aktívne podieľať na práci počas vyučovacích hodín, budú vyhľadávať témy, zaujímať k nim stanoviská. Počas jednotlivých vyučovacích hodín budú žiaci vedení k hospodárnemu zaobchádzaniu s osobnými vecami, k hospodárnemu zaobchádzaniu s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej. V rámci vyučovacieho procesu budú uskutočnené hospitačné hodiny zamerané na plnenie štandardu národného programu finančnej gramotnosti pre žiakov.

NŠFG popisuje minimálne požiadavky na finančné, ekonomické a právne vzdelávanie žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti sa postupne zameriavajú od najnižšej úrovne až do momentu absolvovania strednej školy.

Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou, nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí. Predpokladá sa, že žiak ovláda pojmy vyskytujúce sa v jednotlivých témach (očakávaniach). Toto ovládanie znamená, že žiak - rozumie zadaniam úloh, v ktorých sa tieto pojmy vyskytujú, - vie ich správne použiť pri formuláciách svojich odpovedí, - vie dôležité pojmy stručne opísať (definovať).

NŠFG je usporiadaný do šiestich tém: Finančná zodpovednosť spotrebiteľov; Plánovanie, príjem a práca; Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov; Úver a dlh; Sporenie a investovanie, Riadenie rizika a poistenie.

Poradie tém nie je určené, určuje ho škola v rámci implementácie do svojho školského vzdelávacieho programu. Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Tieto čiastkové kompetencie sú popísané na úrovniach, pričom na týchto úrovniach sú opísané poznatky, zručnosti a skúsenosti, ktoré by mali byť žiaci schopní preukázať.

Prvá úroveň je určená pre žiakov prvého stupňa základnej školy. Druhá úroveň predstavuje požiadavky na žiakov druhého stupňa základnej školy, prvého až štvrtého ročníka gymnázia s osemročným štúdiom, prvého ročníka bilingválneho gymnázia ako aj nižšieho stredného odborného vzdelania a stredného odborného vzdelania.

Témy finančnej gramotnosti podľa NŠFG

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Úroveň 1: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

Úroveň 2: Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Úroveň 1: Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Úroveň 2: Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu. Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík. Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Úroveň 2: Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR. Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Úroveň 1: Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

Úroveň 2: Identifikovať korupčné správanie. Identifikovať podvodné správanie. Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia:

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Úroveň 1: Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.

Úroveň 2: Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá). Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Úroveň 1: Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

Úroveň 2: Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory). Zostaviť rozpočet domácnosti. Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby. Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Úroveň 2: Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Úroveň 2: Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi. Navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Úroveň 1: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze. Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Úroveň 2: Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou). Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Úroveň 1: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Úroveň 2: Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky. Opísať základné typy bankových produktov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Úroveň 1: Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.

Úroveň 2: Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov. Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Úroveň 1: Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí. 12 Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

Úroveň 2: Opísať moderné spôsoby platenia. Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné). Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene. Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).

4. Úver a dlh

Celková kompetencia:

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Úroveň 1: Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu

Úroveň 2: Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty. Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie. Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Úroveň 1: Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

Úroveň 2: Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Úroveň 1: Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

Úroveň 2: Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia:

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Úroveň 1: Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

Úroveň 2: Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Úroveň 2: Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom. Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti). Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia:

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Úroveň 1: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.

Úroveň 2: Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť. Vysvetliť podstatu a význam poistenia. Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Úroveň 1: Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť. Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Úroveň 2: Vysvetliť základný účel verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Úroveň 2: Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel. Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

Implementácia Národného štandardu finančnej gramotnosti do ŠVP a ŠkVP – ISCED 1

od 1. 9.2017

(v predmetoch MAT 1,2,3,4, SJL 2,3,4,PDA3,4,PVO 1,2, VLA 3,4,VYV 3,4, PVC 3,4,INF 4, ETV1,2,3,4, ŠKD spoločenskovedná oblasť)

1.Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

	Čiastkové kompetencie	Predmet	Ročník	Učivo	Výstup, očakávania
1	<p><u>Čiastková kompetencia 1:</u></p> <p><u>Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach</u></p> <p>Úroveň 1: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať</p>	SJL	3.	Reklama	Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.
			4.	Správa, SMS, emailové správy	Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií. Osobné informácie MP – FG1 str. 30 - 32
		MAT	1.	Číslice, písanie číslíc	Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

	možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.	INF	4.	Informácie okolo nás – prezentovanie Komunikácia prostredníctvom IKT – práca s emailom	Uviest' jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.
		ŠKD		Hlasná trúba (Ovce.sk)	Opísať možné dôsledky prezradenia údajov a majetkových pomerov.
2	<p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p> <p><u>Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov</u></p> <p>Úroveň 1: Uviest' príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.</p>	ETV	2.	Iniciatíva vo vzťahu k iným (riešenie problémov – navádzanie na klamstvo, podvádzanie, kradnutie, ohováranie...)	Uviest' jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií. Spotrebiteľ, reklamácie MP – FG1 str. 32 - 33
		MAT	3.	Aplikačné úlohy	Uviest' príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.
			4.	Slovné úlohy – zodpovedné rozhodovanie pri nákupoch primerané veku	Žiak vie uvádzať príklady nevhodných finančných rozhodnutí a ich prípadných dôsledkov.
		PDA	3.	Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov	Žiak vie uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. Elektronické, kamenné). Žiak vie jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.
		PVC	4.	Elektrické spotrebiče	Uviest' príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné).
4		ŠKD		Lož má krátke nohy	Navrhnuť spôsoby riešenia situácií, v ktorých sa stretli s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

<p><u>Čiastková kompetencia 4:</u></p> <p><u>Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí</u></p> <p>Úroveň 1: Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.</p>	S JL	3.	Porekadlo, príslovie, ľudová rozprávka	Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretnete s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.
		4.	Diskusia, názor	Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretnete s klamstvom, podvodom, nečestným správaním. MP – FG1 str. 28
	ETV	1.	Riešenie konfliktov – výchova k zmlievosti	Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretnete s klamstvom, podvodom, nečestným správaním. Klamstvo, podvod, nečestnosť MP – FG1 str. 27 - 28
		2.	Iniciatíva	Navrhnuť spôsoby riešenia situácií, v ktorých sa stretli s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia:

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

1	<p><u>Čiastková kompetencia 1:</u></p> <p><u>Identifikovať zdroje osobných príjmov</u></p> <p>Úroveň 1: Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.</p> <p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p>	MAT	3.	Násobenie v obore násobilky	Opísať organizovanie osobných príjmov človeka.
	<p><u>Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.</u></p>	ŠKD		Otec a mama pracujú za výplatu Moje vreckové	Opísať svoju predstavu, čo sú osobné príjmy človeka.
		MAT	4.	Slovné úlohy	Žiak vie opísať, čo rozumie pod osobnými príjmami človeka. Uviesť príklady ostatných príjmov jednotlivca.
		VYV	4.	Podnety rôznych oblastí poznávania sveta (mapa k pokladu)	Žiak vie identifikovať zdroje osobných príjmov.

2	<u>Vypracovať finančný plán</u> Úroveň 1: Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.	PVC	4.	Zdroje elektrickej energie	Opísať ako je možno vyrábať elektrickú energiu.
		SJL	4.	Diskusia, názor	Opísať, čo sú osobné príjmy človeka. Aktívny a pasívny príjem, majetok, mzda, výplata. MP – FG1 str. 34 - 36
		SJL Sloh	3.	Súhlas, nesúhlas, želanie	Rozdeliť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.
		ŠKD		Pokazil sa mi nový bicykel	Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.
		PVO	2.	Živočíchy a rastliny ako zdroj potravy človeka	Vysvetliť osobný rozpočet, vlastné úspory a výdavky.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

1	<u>Čiastková kompetencia 1:</u> <u>Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby</u> Úroveň 1: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. Vysvetliť vzťah ľudská práca –	SJL	3.	O bohatom palci	Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze. Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.
		PVC	3.	Papier a kartón	Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
			4.	Elektrická energia	Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
		INF	4.	Informácie okolo nás – prezentácia a vyhodnotenie projektu	Vysvetliť vzťah ľudská práca (vytvorenie aplikácie) — peniaze.

	peniaze. Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.	ETV	2.	Tvorivosť	Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze. Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Osobné potreby, rodinné potreby MP – FG1 str. 34 – 36
		ŠKD		Bez práce nie sú koláče	Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.
		MAT	2.	Čísla do 100, odčítanie celých desiatok	Žiak vie vysvetliť vzťah medzi prácou človeka a peniazmi.
2	<p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p> <p><u>Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov</u></p> <p>Úroveň 1: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.</p>	MAT	3.	Násobenie a delenie	Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.
			4.	Slovné úlohy	Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. Vedieť zoradiť osobné želania.
		PVC	3. a 4.	Textil	Zoradiť potreby podľa dôležitosti.
		SJL	2.	Blahoželanie	Stanoviť si merateľné finančné ciele pri nákupe darčeka.
3	<p><u>Čiastková kompetencia 3:</u></p> <p><u>Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe</u></p> <p>Úroveň 1: Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch</p>	MAT	3.	Riešenie aplikačných úloh Pravda a lož	Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.
					ŠKD
		MAT	4.	Slovné úlohy	Vedieť porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a vedieť uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.

	rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.	PVC	3.	Potraviny – nákup a skladovanie	Odhadnúť cenu plánovaného nákupu. Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku.
4	<u>Čiastková kompetencia 4:</u> <u>Opísať používanie rôznych metód platenia</u>	VYV	3.	Reliéf (mince), sadrový odliatok	Žiak vie uviesť za čo všetko sa v domácnosti platí.
	<u>Úroveň 1:</u> Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí. Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).	ŠKD		Banka ŠKD	Opísať, za čo všetko sa môžu získať financie. Vysvetliť pojmy hotovostná a bezhotovostná forma peňazí.

4. Úver a dlh

Celková kompetencia :

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

1	<u>Čiastková kompetencia 1:</u> <u>Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov</u> <u>Úroveň 1:</u> Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu	SJL	3.	Porekadlá	Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby, alebo požičania si predmetu.
		MAT	1.	Sčítanie a odčítanie do 20	Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby, alebo požičania si predmetu.
			4.	Slovné úlohy	Uvádzať príklady nevhodných finančných rozhodnutí a ich prípadných dôsledkov.
		SJL	3.	Malá veľká čitateľka	Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

		ŠKD		Kamaráti bud'me, dlhy si plat'me	Zdôvodniť, prečo požičané musíš čestne vrátiť.
		SJL Sloh	3.	Súhlas, nesúhlas, želanie	Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia:

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

1	<p><u>Čiastková kompetencia 1:</u></p> <p><u>Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite</u></p> <p>Úroveň 1: Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.</p>	SJL	4.	Diskusia, názor	Opísať, ako a prečo človek môže sporiť. Práca, peniaze, bohatstvo, chudoba. MP – FG1 str. 19 – 22
		MAT	1.	Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 20	Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.
			4.	Aplikačné slovné úlohy	Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.
		SJL	3.	Porekadlá	Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.
		ŠKD		Kto šetrí, má na tri groše	Opísať svoju predstavu o tom, prečo a ako môže človek sporiť.
		VLA	3.	Hrady a zámky	Pochopiť význam sporenia aj kvôli návšteve historických pamiatok.

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia:

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

1	<p><u>Čiastková kompetencia 1:</u></p> <p><u>Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie</u></p> <p>Úroveň 1: Uviest' príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.</p>	PVC	4.	Elektrické spotrebiče	Vedieť aké riziká vyplývajú z používania elektrickej energie.
		MAT	3.	Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	Uviest' príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.
			4.	Riešenie slovných úloh na rozvíjanie špecifického matematického myslenia	Uviest' príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.
		SJL	3.	Otcovská rada	Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť. Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Implementácia Národného štandardu finančnej gramotnosti do ŠVP a ŠkVP – ISCED 2

od 1. 9. 2017

(v predmetoch MAT, SJL, INF, FYZ, GEG, OBN, THD, ETV vo všetkých ročníkoch)

1.Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

	Čiastkové kompetencie	Predmet	Ročník	Učivo	Výstup, očakávania
1	<p><u>Čiastková kompetencia 1:</u></p> <p>Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach</p> <p>Úroveň 2: Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).</p>	SJL	6. až 9.	<p>Diskusia – argument, diskusný príspevok</p> <p>E-mail</p> <p>Plagát</p> <p>Inzerát</p> <p>Relkama</p> <p>Polemika</p> <p>Úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť</p> <p>Poštový peňažný poukaz</p>	<p>Diskutovať o finančných záležitostiach. Využívať argumenty v súvislosti s vysvetľovaním pojmov sporenie, zodpovednosť, dlh, pôžička...</p> <p>Vytvoriť diskusný príspevok na tému peniaze.</p> <p>Napísať mail finančnej inštitúcii.</p> <p>Vytvoriť plagát tematicky zameraný na peniaze – sporenie.</p> <p>Kriticky zhodnotiť produkty ponúkané v inzerátoch a reklamách – diskutovať o potrebe nenechať sa zlákať reklamou . Viest' polemiku o niektorých finančných produktoch.</p> <p>Napísať úradný list finančnej inštitúcii.</p> <p>Vedieť vyplniť rôzne formuláre peňažných poukazov.</p>
		MAT	8., 9.	<p>Riešenie úloh – daň z pridanej hodnoty a daň z príjmu</p>	<p>Uviest' príklady, ako sa osobné finančné informácie môžu dostať k nepovolánym osobám a ich zneužitiu.</p> <p>Uviest' príklady osôb, inštitúcii, ktoré môžu získavať osobné finančné informácie.</p>

		INF	5. a 7. 7.	Elektronická pošta Elektronické portály	Zhodnotiť dôsledky úniku osobných údajov.
		ETV	5.	Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre	Naučiť sa identifikovať prvky zdvorilého a otvoreného správania. Pozdrav ako dar.
		OBN	6. a 7.	Normy a pravidlá Inštitúcie EÚ	Žiak vie aké pravidlá musí dodržiavať pri ochrane osobných údajov. Pozná finančné inštitúcie v EÚ.
		OBN	9.	Vplyv reklamy na spotrebiteľa Produkty a služby bank	Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.
2	<p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p> <p><u>Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov</u></p> <p>Úroveň 2: Vyhľadať informácie o právach</p>	MAT	6.,7.,8.,9. 6.,7.,8.,9.	<p>Slovné úlohy – zodpovedné rozhodovanie, primerané veku pri nákupoch</p> <p>Slovné úlohy – výhody zliav a akcií pri nákupoch</p>	<p>Uvádzať príklady nevhodných finančných rozhodnutí a ich prípadných dôsledkov. Premyslené a správne finančné rozhodnutia a ich vplyv na jednotlivca, rodinu a spoločnosť.</p> <p>Uviesť výhody aktuálnych zliav a akcií pri nákupoch vo veľkých nákupných centrách.</p> <p>Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľa, reklamácii tovaru. Klamlivé reklamy a obchodné praktiky.</p>

	spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu. Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík. Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).	OBN	9.	Spotreba a spotrebiteľ Ochrana spotrebiteľov Práva spotrebiteľa v EÚ	Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.
		SJL	5. až 9.	Diskusia – argument, diskusný príspevok E-mail Plagát Inzerát Reklama Polemika Úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť Poštový peňažný poukaz	Diskutovať o právach spotrebiteľov. Využívať správne argumenty na ochranu spotrebiteľa. Napísať diskusný príspevok na tému spotrebiteľ a jeho práva. Vytvoriť plagát na tému spotrebiteľ a jeho práva. Uviesť práva spotrebiteľa pri predaji na inzerát. Uviesť práva spotrebiteľa ovplyvňovaného reklamou. Polemizovať na tému dodržiavanie spotrebiteľských práv. Napísať úradný list ako spotrebiteľ.
		INF	7.	Elektronické portály	Vedieť vyhľadať práva spotrebiteľa, možnosti vrátenia a reklamácie tovaru zakúpeného cez internet. Poznať aké falšované tovary sa môžu objaviť pri predaji cez internet.
		ETV	5.	Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	Podnecovať na pozitívne hodnotenie iných v bežných podmienkach. Ostrov dobrých srdc.
			7.	Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine	Túži prispieť svojim dielom do dobrého fungovania vlastnej rodiny.
3	<u>Čiastková kompetencia 3:</u> <u>Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom</u>	MAT	7., 8.,9.	Úrok, úroková miera, sporenie	Pochopiť hodnotu ľudskej práce, ako prostriedku na zabezpečenie základných životných potrieb. Vysvetliť význam ochrany vkladov, vklady v bankových a nebankových subjektoch.

	<p>Úroveň 2: Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR. Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.</p>	SJL	5. až 9.	<p>Diskusia – argument, diskusný príspevok E-mail Plagát Inzerát Reklama Polemika Úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť Poštový peňažný poukaz</p>	<p>Diskutovať o význame ochrany vkladov. Argumentovať, prečo si zvoliť/nezvoliť bankový a nebankový subjekt. Vedieť komunikovať emailom s bankovým subjektom. Vytvoriť plagát – ponuku bankových a nebankových subjektov. Kriticky zhodnotiť reklamu na bankové na nebankové subjekty. Polemizovať na tému prečo sú bankové/nebankové subjekty rizikové. Vedieť napísať úradný list bankovým/nebankovým subjektom. Vedieť poslať/vyplniť poštový peňažný poukaz adresovaný bankovým/nebankovým subjektom.</p>
		THD	5.	Finančné inštitúcie	Vedieť rozdiel medzi bankovými a nebankovými inštitúciami.
4	<p>Čiastková kompetencia 4:</p> <p><u>Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodu, ochrany proti praniu špinavých peňazí</u></p> <p>Úroveň 2: Identifikovať korupčné správanie. Identifikovať podvodné</p>	MAT	6.,7.,8.,9.,	Slovné úlohy – nákup pozemkov, domov, záhrad, bytov (úver, pôžičky, sporenie)	<p>Zhodnotenie dôsledkov vlastného finančného rozhodnutia. Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich dôležitosti a priority. Identifikovať korupčné a podvodné správanie, zneužívanie verejných finančných zdrojov.</p>
		GEG	7. a 8.	Európska únia Slovensko	Identifikovať korupčné a podvodné správanie, zneužívanie verejných finančných zdrojov. Rozdiely medzi regiónmi
		ETV	9.	Masmediálne vplyvy	Identifikovať korupčné správanie. Identifikovať podvodné správanie. Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.

	správanie. Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov				Výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.
		SJL	6. až 9.	Diskusia – diskusný príspevok Plagát Reklama Polemika Úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť	Viesť diskusiu o zmysle a podstate boja proti korupcii. Používať argumenty za a proti. Vytvoriť plagát s protikorupčnou tematikou. Vytvoriť námet na protikorupčnú reklamu. Polemizovať na tému či je správne/nesprávne korupčné správanie občana. Polemizovať na tému korupcia na škole. Vytvoriť sťažnosť na korupčné správanie sa v inštitúcii.

2.Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia:

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

1	<u>Čiastková kompetencia 1:</u> <u>Identifikovať zdroje osobných príjmov</u> Úroveň 2: Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá). Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.	MAT	8. a 9.	Celé čísla – úlohy z praxe Riešenie úloh z oblasti finančnictva Zložitejšie úlohy na % z oblasti finančnictva	Vedieť opísať, čo rozumieme pod osobnými príjmami človeka. Vedieť vysvetliť pojmy hrubá a čistá mzda. Uviesť príklady ostatných príjmov jednotlivca (dar, provízia, zisk, štátna sociálna podpora).
		MAT	7. a 8.	Trojčlenka. Priama a nepriama úmernosť	Vedieť uviesť príklady odpočítateľných zložiek hrubej mzdy, ktoré nepodliehajú dani z príjmu.
		ETV	9.	Pozitívne vzory v každodennom živote	Vedieť opísať, čo rozumieme pod osobnými príjmami človeka. Vedieť vysvetliť pojmy hrubá a čistá mzda. Uviesť príklady ostatných príjmov jednotlivca (dar, provízia, zisk, štátna sociálna podpora).

		GEG	7. a 8.	Európska únia Hospodárstvo Slovenska	Vedieť uviesť rozdiely medzi jednotlivými regiónmi Európy a regiónmi Slovenska.
		SJL	6. až 9.	Diskusia – argument, diskusný príspevok Plagát Inzerát Reklama Polemika Úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť	Diskutovať o zdrojoch vlastných príjmov. Používať argumenty/protiargumenty na tému zdroje osobných príjmov. Vytvoriť plagát na tému zdroje osobných príjmov. Vytvoriť inzerát na ponuku práce. Vytvoriť reklamu na ponuku práce. Polemizovať na tému zdroje príjmov. Napísať žiadosť o prijatie do zamestnania.
2	<p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p> <p><u>Vypracovať finančný plán</u></p> <p>Úroveň 2: Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory). Zostaviť rozpočet domácnosti. Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby. Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.</p>	MAT	7., 8., 9.	Riešenie úloh z oblasti finančnictva Riešenie slovných úloh z oblasti vedenia domácnosti, jej príjmov a výdavkov Projekt: Mesačný rodinný rozpočet	Vedieť vypracovať plán osobných príjmov a výdavkov. Rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky. Uviesť príklady udalosti, ktoré môžu narušiť a ovplyvniť rodinný rozpočet. Vedieť zostaviť jednoduchý rodinný rozpočet domácnosti.
		MAT	5. až 9.	Riešenie slovných úloh z oblasti vedenia domácnosti zadaných formou grafu, tabuľky, diagramu	Vedieť riešiť úlohy z reálneho života zadané formou tabuľky a diagramu. Vedieť čítať tabuľky, grafy a diagramy.
		OBN	6., 8.	Funkcie rodiny Funkcie štátu Štátny rozpočet	Rozumieť pojmom príjmy a výdavky. Vedieť uviesť príklady príjmov a výdavkov.
		OBN	9.	Osobné financie	Opísať, čo sú osobné príjmy človeka. Aktívny a pasívny príjem, majetok, mzda, výplata.

		OBN	9.	Hospodárenie domácnosti	Vysvetliť osobný rozpočet, vlastné úspory a výdavky.
		THD	8. a 9.	Spotreba elektrickej energie v domácnosti – jej výpočet	Vedieť určiť spotrebu el. energie domácnosti jednotlivých spotrebičov.
3	<p><u>Čiastková kompetencia 3:</u></p> <p><u>Vysvetliť daňový a odvodový systém</u></p> <p>Úroveň 2: Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.</p>	MAT	8.	Riešenie slovných úloh pomocou rovníc s jednou neznámou.	Uviesť rozdiel medzi hrubou a čistou mzdou. Vysvetliť rozdiel medzi daňou z príjmu a daňou z pridanej hodnoty. Uviesť príklady, načo štát používa dane z príjmu. Vedieť použiť internetovú kalkulačku na výpočet čistej mzdy.
		GEG	6., 7., 9.	Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Európa	Diskutovať a navrhnúť riešenie environmentálnych problémov kontinentov. Vysvetliť príčiny rozdielov medzi jednotlivými regiónmi sveta a štátu.
			8.	Hospodárstvo Slovenska	Vysvetliť, na čo štát používa dane z príjmu. Diskutovať a navrhnúť riešenie environmentálnych problémov krajiny.
		OBN	8., 9.	Dane a daňová sústava Funkcie štátu	Poznať daňovú sústavu v SR.
		THD	7.	Príjmy a výdavky	Uviesť ako štát využíva príjmy z daní od fyzických a právnických osôb.
4	<p><u>Čiastková kompetencia 4:</u></p> <p><u>Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania</u></p>	MAT	8., 9.	Riešenie úloh z oblasti finančníctva	Stanoviť súlad medzi záujmami, osobnými zručnosťami a predpokladmi jednotlivca a stanovenými kariérnymi cieľmi a možnosťami. Uviesť príklady úspešných jedincov v ekonomickej oblasti z blízkeho regiónu. Analyzovať možné rizika, prínosy samostatného podnikania.

	Úroveň 2: Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi. Navrhnúť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.	SJL	8.	Úvaha	Napísať prácu na tému v akej oblasti by som chcel podnikáť a prečo?
		OBN	9.	Právne formy podnikania	Vymenovať právne formy podnikania v SR. Na konkrétnom príklade zo života opísať úspešného/neúspešného podnikateľa z obce alebo regiónu.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

1	<u>Čiastková kompetencia 1:</u> <u>Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby</u> Úroveň 2: Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou). Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.	MAT	9.	Riešenie slovných úloh z oblasti podnikania, finančníctva.	Pochopiť, že peniaze sú prostriedkom na zabezpečenie ľudských potrieb.
			7.	Percentá – slovné úlohy	Analyzovať možnosti finančného zabezpečenia životných potrieb rodiny.
			5.	Projekt – nákup v obchode	Vysvetliť ako a prečo sporiť, rozdiel medzi úsporami a pôžičkou.
		SJL	6. až 9.	Diskusia – argument, diskusný príspevok Reklama Polemika	Diskutovať o potrebe sporenia. Argumentovať prečo si požičať/nepožičať peniaze. Vytvoriť reklamu na bankový produkt – pôžičku.
		SJL	5.	Inzerát	Pochopiť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.
		THD	7.	Hospodárenie v domácnosti	Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.
OBN	6.	Funkcie rodiny Sporenie	Určiť faktory vytvárajúce hodnotu peňazí.		

				Druhy poistenia Peniaze a funkcie peňazí	
		OBN	9.	Potreby a statky Výrobný proces	Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
2	<p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p> <p><u>Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov</u></p> <p>Úroveň 2: Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky. Opísať základné typy bankových produktov</p>	MAT	6., 7., 8., 9.	Slovné úlohy zamerané na prirodzené, desatinné, celé čísla	Uvádzať príklady nevhodných finančných rozhodnutí a ich prípadných dôsledkov . Premyslené a správne finančné rozhodnutia a ich vplyv na jednotlivca, rodinu a spoločnosť. Uvedomiť si zodpovednosť za finančné rozhodnutie. Uviesť výhody aktuálnych zliav a akcií pri nákupoch vo veľkých nákupných centrách.
				Slovné úlohy - výhody zliav a akcií pri nákupoch	
		SJL	5.	Inzerát	Pochopiť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.
6. až 9.	Diskusia – argument, diskusný príspevok Plagát Polemika Úvaha		Diskutovať o finančných cieľoch. Argumentovať/používať protiargumenty pri vytváraní finančných cieľov – reálnych a nereálnych. Vytvoriť plagát svojich reálnych cieľov. Polemizovať na tému reálne a nereálne finančné ciele, správne a nesprávne finančné rozhodnutia. Aký dopad môže mať zlé finančné rozhodnutie na život?		
		OBN	9	Potreby a statky	Zoradiť potreby podľa dôležitosti.
3	<p><u>Čiastková kompetencia 3:</u></p> <p><u>Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe</u></p>	MAT	5. až 9.	Zaokrúhľovanie čísel Riešenie slovných úloh spojených s obchodovaním, porovnávaním cien tovaru, výdajmi v domácnosti Slovné úlohy na násobenie a delenie čísel	Vedieť samostatne určiť približnú hodnotu vecí a na základe toho prijímať rozhodnutia. Porovnávať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností. Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

	Úroveň 2: Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov. Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.	OBN	9.	Vplyv reklamy na spotrebiteľov	Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.
		OBN	9.	Peniaze a ich funkcie	Odhadnúť cenu plánovaného nákupu. Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku.
		SJL	6. až 9.	Diskusia – argument, diskusný príspevok Plagát Inzerát Reklama Polemika Úvaha Úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť Poštový peňažný poukaz	Diskusia na tému ako sa správne rozhodovať pri nakupovaní. Plagát Ako sa správne rozhodovať pri nakupovaní.
4	Čiastková kompetencia 4: <u>Opísať používanie rôznych metód platenia</u> Úroveň 2: Opísať moderné spôsoby platenia. Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné). Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene. Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).	MAT	7.,8.,9.	Riešenie slovných úloh spojených s nakupovaním, obchodovaním, porovnávaním cien tovaru.	Opísať moderné spôsoby platenia využitím platobných kariet, v tuzemskej a zahraničnej mene. Výhody a nevýhody kreditných a debetných kariet.
			6.	Násobenie a delenie – slovné úlohy Porovnávať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch	Porozumieť prepočtu inej meny na eura.
		THD	5.	Peniaze a ich funkcia	Opísať moderné spôsoby platenia. Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné).
		GEG	6. až 9.	Cestovný ruch	Opísať moderné spôsoby platenia využitím platobných kariet. Porozumieť prepočtu inej meny na eurá. Výhody a nevýhody platby kreditnými alebo debetnými kartami v zahraničí a platbou v hotovosti.

		OBN	9.	Produkty a služby bánk Sporenie	Opísať, za čo všetko sa môžu získať financie. Vysvetliť pojmy hotovostná a bezhotovostná forma peňazí.
--	--	-----	----	------------------------------------	--

4. Úver a dlh

Celková kompetencia:

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlh

1	<p><u>Čiastková kompetencia 1:</u> Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov</p> <p>Úroveň 2: Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty. Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie. Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.</p>	MAT	8.	Slovné úlohy na úrok, úrokovú mieru a kapitál z praxe	<p>Vedieť používať v úlohách jednoduchý úrok.</p> <p>Poukázať na výhody a nevýhody úveru.</p> <p>Vysvetliť rozdiel medzi plateným a prijatým úrokom.</p> <p>Vysvetliť vzťah medzi výškou úroku a dobou splácania pôžičky, úveru.</p> <p>Výšky poskytnutých úverov bankových a nebankových subjektov.</p>
			9.	Numerické a slovné úlohy s veľkými číslami	
			7.	Riešenie slovných úloh na percentá	
2	<p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p> <p>Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom</p>	MAT	7.,8.,9.	Numerické a slovné úlohy s veľkými číslami Riešenie slovných úloh na percentá	<p>Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov.</p> <p>Ochrana spotrebiteľa pri úveroch.</p>
		THD	?	Spotrebiteľ	<p>Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov.</p> <p>Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.</p>

	<p>Úroveň 2: Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.</p>	OBN	8. a 9.	Ochrana spotrebiteľov Sporenie Ochrana a práva spotrebiteľa	Uvedomiť si, že ako spotrebiteľ má svoje práva. Vedieť ako postupovať pri reklamácií tovaru.
		GEG	7. a 8.	Hospodárstvo Slovenska Európska únia	Opísať možné dôsledky nadmerného zadĺženia štátu.
3	<p>Čiastková kompetencia 3:</p> <p><u>Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť</u></p> <p>Úroveň 2: Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.</p>	MAT	7. až 9.	Úlohy z oblasti finančnictva Grafické znázornenie údajov Percentá	Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi. Popísať postupy vymáhania dlhov bankovými a nebankovými subjektmi. Opísať možné dôsledky nadmerného zadĺženia, platobná neschopnosť, odňatie majetku a exekúcia.

5.Sporenie a investovanie

Celková kompetencia:

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

1	<p>Čiastková kompetencia 1:</p>	MAT	6. až 9.	Riešenie kontextových úloh zo života Slovné úlohy na úrok, úrokovú mieru a kapitál z praxe	Uviesť príklady, ako sporenie môže zabezpečiť finančnú istotu a stabilitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia. Sporenie a staroba.
---	--	-----	----------	---	---

	<p><u>Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite</u></p>			Riešenie slovných úloh pomocou lineárnych rovníc	Sporenie ako jeden z hlavných predpokladov investovania.
	<p>Úroveň 2: Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.</p>	THD	5.	Sporenie	Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.
		OBN	9.	Produkty a služby bánk Sporenie	Opísať svoju predstavu o tom, prečo a ako môže človek sporiť.
2	<p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p> <p><u>Zhodnotiť investičné alternatívy</u></p> <p>Úroveň 2: Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom. Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti). Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.</p>	MAT	8. a 9.	Početnosť, relatívna početnosť. Priama a nepriama úmernosť Riešenie slovných úloh z oblasti podnikania a finančníctva.	Vysvetliť pojem investícia. Stanoviť primeranú výšku nákladov na štúdium, nové auto, dom, byt.

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia:

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

1	<p><u>Čiastková kompetencia 1:</u></p> <p><u>Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie</u></p> <p>Úroveň 2: Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť. Vysvetliť podstatu a význam poistenia. Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).</p>	MAT	6. až 9.	Pravdepodobnostné pokusy. Úver, riešenie zložitejších úloh z oblasti bankovníctva a finančníctva.	Uviesť príklady rizík, s ktorými sa môžu stretnúť členovia domácnosti. Popísať spôsob ako sa vyhnúť možným rizikám. Uviesť príklady základných druhov životného neživotného poistenia.
		GEG	6. až 9.	Cestovný ruch	Vysvetliť význam a dôležitosť poistenia pri cestovaní do zahraničia.
2	<p><u>Čiastková kompetencia 2:</u></p> <p><u>Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením</u></p> <p>Úroveň 2: Vysvetliť základný účel verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a</p>	MAT	7. a 8.	Riešenie úloh na percentá Riešenie slovných úloh z oblasti podnikania a finančníctva	Uviesť druhy poistenia, ktoré sa vzťahujú na poškodenie svojho majetku alebo majetku iných osôb. Rozoznávať typy poistenia motorových vozidiel. Rozdiel medzi poistením domu a poistením jeho zariadenia.
		OBN	9.	Poisťovne	Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť. Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.
		THD	9.	Poistenie – domácnosti, majetku a motorových vozidiel	Vysvetliť hodnotu a význam tvorby finančnej rezervy v domácnosti.

	v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.				Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.
		ETV	7.	Vzťah k chorým, starým, postihnutým ľuďom	Vedieť pomenovať možnosti sociálneho správania sa vo vlastnej rodine. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie.
		GEG	6. až 9.	Cestovný ruch	Vysvetliť základný rozdiel medzi verejným poistením a komerčným poistením pri cestovaní do zahraničia, pri absolvovaní adrenalínových športov a iných aktivít v zahraničí a na Slovensku.
3	<p><u>Čiastková kompetencia 3:</u></p> <p><u>Charakterizovať komerčné poistenie</u></p> <p>Úroveň 2: Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel. Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).</p>	MAT	8. a 9.	Početnosť a relatívna početnosť Rôzne spôsoby znázorňovania – grafy a závislosti	Charakterizovať zdravotné, sociálne, nemocenské, dôchodkové, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

